

Veto

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 14, '87-'88
Nr. 18, dd. 8 februari 1988
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Didier Wijnants
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
☎ 016/22.44.38

Slagen

Aan de universiteit slaag je meestal in juni of september. Maar je kan ook in het leven slagen, net zoals je erin kan slagen een doelpunt te maken. Je kan een succesvolle carrière als manager opbouwen, en dan krijg je voor je slagen een eredoctoraat. Of je kan iets echt waardevols doen. Iedere dag bij Akueel verdienstelijk werk leveren, of Jan Grauwels heten. Als aartsbisschop van Zuid-Afrika kan je erin slagen om effectief iets te doen tegen Apartheid.

Voor dat soort slagen word je onderscheiden met een Gouden Buis. Pagina 4.

Valen Thijm

Valen Thijm is een frekweht voorkomend probleem in de Vlaamse keuken. Tijdens de zomervakantie gaat de gemiddelde Vlaamse burger op reis naar het Zuiden van Frankrijk, waar hij bekoord raakt door de Franse keuken, die zoals men weet lekker, zij het fijn gekruid is. Gevolg: de Vlaming gaat, op de flanken van deze of gene rots, zoeken naar laurier (maar dat vind je daar niet) en thijm (want wat de Fransman kan, kan hij ook). Grote bossen, thijm groeit in bosjes, verdwijnen in de koffers van Vlaamse wagens. Waarna ze in een keukenkast worden gestopt. En in een Valentijn-zoekerje worden beschreven: Thijm zoekt Nele om spaghetti te maken.

Bommen

UIT: Bommen geld. Duiten. Hele lappen ineens. Een boel centen. Paar groene briefjes. Guido Gezelle. Harde Munt. Slijk. Poen. Veel ballen. Liquida. Checks. Telekaart. Geld. Het aandeel. Het Generale-aandeel. Goud. Knollen. Fric. Daalders. Kluiten. Sok. Geitenwollen sok. IN: Veto, Jaargang 14, Nummer 18, Artikel over het HIVA, pagina 3.

Advertentie

Akademische Zitting Eredoktoraten Gij zijt mijn zonen niet meer

Vorige week dinsdag vierde de Katholieke Universiteit van Leuven Onze-Lieve-Vrouw Lichtmis. De traditie getrouw, werd van het patroonsfeest gebruik gemaakt om vier eredoctoraten uit te reiken. De gelauwerden waren al langer bekend, sommigen ervan stonden overigens niet voor hun eerste onderscheiding. De Zwitserse fysicus prof. Dr. K. Müller werd vorig jaar bedacht met de Nobelprijs voor Natuurkunde en August Vanistendael is sinds 1983 Minister van Staat. In ex-VBO-voorzitter André Leysen en Mgr. Dennis Hurley, aartsbisschop van Zuid-Afrika, de twee andere eredoctores, werden nog een Vlaming en een tweede buitenlander gehuldigd. Netjes verdeeld dus.

De Akademische zitting waarop de erediploma's werden overhandigd, kende een serene verloop, enkele incidenten niet te na gesproken. Rektor Dillemans, bezorgd om het imago van onze instelling, had vooraf zijn vrees uitgedrukt voor mogelijke protest-acties tegen het eredoctoraat van André Leysen. Om moeilijkheden te vermijden, ontzegde de Akademische Overheid aan zoveel mogelijk studenten de toegang tot de Promotie-zaal, waar voor het eerst sinds jaren lege plaatsen te bespeuren waren. Het was op een bepaald ogenblik de rektor zelf die in de trappenhal van het rektorat kwam zeggen wie van de kijklustigen er nog bij mocht. Het hoeft niet gezegd dat een student-achtig voor-komen weinig perspectieven bood.

bevrijdingsteoloog Hurley de titel 'specialisatie molotov-cocktails' mee.

Ongemeen

Dillemans reageerde ongemeen hard op de actie van Sociale Raad. In zijn openingstoespraak had hij al een toespeling gemaakt op "aktieve en minder aktieve" studenten. Die vriendelijke omschrijving paste hij bij het fluitconcert meteen aan. Hij haalde boos uit. "Ik moet mij verontschuldigen. Deze mensen beschouwen we niet als leden van de universitaire gemeenschap." De rektor koos daarmee voor de gemakkelijkste oplossing, en hij kreeg er warempel applaus voor - over de samenstelling van het publiek hebben we het al gehad.

De gekontesteerde Leysen zelf liet zich in heel wat mildere bewoordingen uit over de studenten. Hij slikte zijn wrevel in en koos voor de wijzere oplossing: een pleidooi voor verdraagzaamheid. Of dat gemeend was, is een andere vraag.

Hoedanook, op de receptie die volgde, waren de studenten, hun fluitjes en vooral hun pamfletten, gespreksonderwerp nummer één. Waarmee Sociale Raad zijn doel bereikt had.

Spijtig

Voor de rest bracht de uitreiking van de eredoctoraten weinig opwindend te weeg. Het is enkel spijtig dat Mgr. Hurley pas na de Akademische zitting, tijdens het feestmaal in de Faculty Club, te horen kreeg dat hij door de studenten was voorgedragen. Een oorzaak daarvoor aanduiden is moeilijk; wellicht hadden de studentenvertegenwoordigers op Akademische Raad zelf wat meer zin voor initiatief moeten vertonen. Prof. J. Lambrecht, dekaan van de Fakulteit der Godgeleerdheid, repte in zijn laudatio in ieder geval met geen woord over het aandeel van de studenten in de verkiezing van de Zuidafrikaanse aartsbisschop, laat staan dat hij het over hun motivering zou hebben.

Terwijl nagenoeg iedere dag op televisie beelden te zien zijn van het groeiende klimaat van geweld in de Hoorn van Afrika, zag Lambrecht zich op een meer romantische wijze verbonden met het land van Mgr. Hurley. "Dat uitgestrekte, Vervolg op p. 4

Tussen de togati in prieken de Gouden Buisen: donderdag laatsleden en twee dagen na de eredoctoraten van de KU Leuven werden de studentenunderscheidingen uitgereikt aan Jan Grauwels, laureaat van Sociale Raad, en aan BRT-Aktueel, laureaat van Veto. De trofeeën waren aan de sobere kant, maar de gelauwerden waren er zeer tevreden mee. Nabeschouwingen en interviews bij zowel de Eredoktoraten als de Gouden Buisen: pagina's 4, 5 en 6. Alleen André Leysen lag dwars: geen interview.

Mercurial States

Een taal voor twee

De taal blijkt vaak als communicatiemiddel niet echt te volstaan: je krijgt "het" niet gezegd, en echt aangenaam is dat zelden. Veel staat er op zo'n moment niet doen, want wat heb je anders dan die taal om aan de wereld iets te melden?

Je kan ook - en dat is een alles behalve evident alternatief - gewoon de taal overboord gooien, en op zoek gaan naar nieuwe uitdrukkingsmiddelen. Dat is wat Laurie Booth (Klapstuk 85 met *An Axe to Grind*) en zijn landgenoot Toby Sedgwick in *Mercurial States* (dinsdag om 20.30 u in het Stuc te zien) proberen, evenwel met wisselend succes: zuivere bewegingen kunnen niet echt de taal vervangen, en gaan al gauw op andere plaatsen gebreken tonen.

De voorstelling begint schitterend: Laurie Booth (nog steeds een pracht van een danser) komt op, en vertelt aan de mensen in de zaal dat hij een nieuwe taal ontworpen heeft, *based entirely on movements*, een taal die veel beter dan het Engels uitdrukt wat hem bezighoudt. Terwijl hij dat vertelt, doet hij hetzelfde verhaal ook in die 'nieuwe' taal - soepele, wijde, vaak onverwachte bewegingen, grimassen en gebaren. Je snapt van die nieuwe taal hoogstens een paar symbolen, maar toch blijf je geboeid kijken naar het bewegingspel.

Booth - eigenlijk speelt hij hier de rol van de gekke professor uit een kortverhaal van G.K. Chesterton, maar hij verwoordt tegelijk een idee die vast elke danser obsedeert - besluit dat die nieuwe taal zo goed is, dat hij de oude gewoon zal laten vallen, tot er iemand ook "Bewegings" spreekt.

De assistent van de professor heeft intussen vernomen dat er bij zijn baas een stop doorgeslagen is, en snelt ter hulp. Maar het is al te laat: de professor spreekt geen woord meer, hij 'beweegt' alleen nog maar.

Al heel snel probeert de assistent de nieuwe taal te begrijpen en ook te spreken, en voel je dat de gek eigenlijk zo gek niet is, en dat er best wel iets in die nieuwe expressie zit.

Geleidelijk echter - en dat duurt echt niet zo lang - ga je ook de gebreken van die nieuwe taal zien: je gaat je namelijk vervelen. De spelletjes van de heren op scène zijn gracieus, hoogstens mooi, maar betekenisloos.

Darwin

De poging van Booth en Sedgwick om de taal te vervangen door een nieuw betekenisstelsel is voor hen beiden zonder twijfel een succes: ze zijn duidelijk de beste vrienden, en kunnen vaak hun lol niet op. Maar de toeschouwer zit er wat onzeker bij: kan een taal voor twee wel een taal zijn, en waarom hebben Booth en zijn gezelschap toch nog muziek, licht en zelfs tekst nodig om hun bedoeling duidelijk te maken, is het allemaal die moeite wel waard?

Het slot van de voorstelling suggereert ook dat de bewegingen het niet zullen halen, maar dan meer op grond van de

vaststelling dat elk tekensysteem ergens faalt, na een kortere of langere periode.

De professor en zijn assistent zijn nu zo ver gekomen dat ze over *a wide variety of topics* kunnen praten in hun nieuwe taal: van geboorteperking over kostuumontwerp tot en met Darwins evolutietheorie. Ze begrijpen mekaar perfect - tenminste dat dachten ze, want zo nu en dan gaat er al iets verkeerd. Een gebaar uit de oude taal wordt verkeerd begrepen, een zucht krijgt plots betekenis, een handdruk mag niet beëindigd worden, enzovoort. Gelukkig hebben ze tegelijk ook een beweging ontdekt die hoegenaamd *niet* betekent, namelijk over het podium sloffen.

Op het einde van de 60 minuten milde waanzin huppelen de gek en zijn assistent (beiden even gek, nu de zaal uit, op stalen veren, net zoals Sedgwick zijn opgemerkte entree gemaakt had. Best grappig, maar toch kan je je niet van de indruk ontdoen dat de luchtigheid de tien chaotische minuten ervoor niet kan doen vergeten: de belichting (gekleurde spots die alternerend verschillende doeken op 'zeels' belichten), en de muziek deden meer denken aan een totale mislukking dan aan de 'viering' van een nieuwe taal...

Koen Van Muylem

Mercurial States van Laurie Booth en Toby Sedgwick is dinsdag 9 februari te zien in het Stuc.

LEZERS
BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)kwaliteit, en ondertekend zijn met naam, studietoer en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort. Behoudens deze restrictie worden brieven geplaatst zoals ze ons bereiken.

"Heat" heet het

We waren met velen, op het Interfakultair Songfestival. We zijn misnoegd met velen, niet zozeer over de organisatie, als wel over de Manhattan. De zaal was niet alleen gevuld met leuke groepjes en hun fanclubs, maar vooral met een ondraaglijke hitte, en wegens plaatsgebrek kon er geen zuurstof meer bij.

"Stilstaan en emotionele uitspattingen vermijden", werd er alom gedacht. Hoogstens werd er na een liedje een discrete staande ovatie gegeven, in de stijl van een conservatieve verkiezingsmeeting. Ach ja, vlakbij het podium werd al eens een arm in de zwoele lucht gewurmd, het gevaar van een weggeschroefde huid indachtig. Op het po-

diem leek het ook niet zo leuk: welke zanger houdt ervan om, zwetend als een varken, zijn taak aan te vatten. Aange-naam om te zien waren wel de persfotografen, die zwaar transpirerend hun boterham trachten te verdienen ("Wat leuk, vanavond pikken we nog een gratis rockconcertje mee"). Flagrant is (en bewaar alsjeblief je kalmte!) dat de zaaluitbater de verwarming op volle toeren liet draaien, en tevens alle drank-inkomsten op zak steekt...

Het werd wel es hoog tijd om naar een andere formule (lees: zaal) te zoeken voor dit hoogtepunt van de Belgische rock. De Manhattan zou, als tropische serre, beter op bananenkweek overschakelen.

Barth Depuydt

Zesde Interfakultair Songfestival

Piemel gecensureerd

Het zesde Interfakultair Songfestival heeft zijn reputatie alle eer aan gedaan. De 2800 studenten die in de Manhattan waren samengegroomd, hebben flink wat zweet gelaten, maar dit keer niet alleen vanwege het gebrachte spektakel of de welluidende klanken die optredende groepen uit hun instrumenten sponnen. Het was in de zaal ook letterlijk bloedheet. De Manhattan is te klein geworden, zoveel is zeker. Het was vooreerst al drummen om binnen te raken, via een angstaanjagend maar ingenieus opgesteld circuit van nadarafsluitingen. Eenmaal binnen was het zaak uit te houden van het Rode Kruis te blijven. Die hadden met hun vieren handenvol werk: flauwvallers, ademhalingsproblemen, verstikkingsverschijnselen. Het was niet alleen hees warm in de Manhattan, het hing er ook vol rook. Aan drank mocht je enkel denken.

Zeven groepen traden bij deze zesde uitgave van het Songfestival met elkaar in het strijdperk. Voor het goeie begrip waren dat: *Los Quatros* van Medica, *The Space Cakes* van Politika, *Geen... Kamel* van Ekonomika, *De Varianten* van Germania, *Dial 7* van Wina, *The Shaking Spears* van VRG en *Body Balance* van Apollon. In deze volgorde werden ze ook op het podium gezet.

Dé rel van de avond kwam uit de hoek van Politika. *The Space Cakes*, die al twee en een half jaar samen spelen, mochten dan wel erg graag ruig zijn, ze werden gecensureerd. Het tekste dat ze ingediend hadden voor het programma-boekje werd helemaal herschreven, en de organisatoren van het Songfestival knipten uit de video-clip van de *Cakes* enkele 'al te obscene' fragmenten weg - een zekere "Cowboy Piemel", bijvoorbeeld.

Dat zinde de muzikanten van Politika niet, vooral niet toen ze de zangeressen van *Body Balance* in het oog kregen. "Onze piemel wordt gecensureerd," schuimbekten ze, "terwijl die meiden van Apollon met een kut tot onder hun kin mogen rondlopen."

Fijnzinniger uitgedrukt: de vrouwelijke afdeling van de groep van Apollon liep er nogal provocerend bij. Boven een zwarte jazzbroek hadden ze een diep uitgesneden, felgeel badpakbroekje getrokken; je zag hun navel glimmen, en onder een losse, korte T-shirt werd vrij spel gelaten aan de wetten van de zwaartekracht. Een aanslag op de goeie smaak, vonden velen, maar in hun woorden gaat jaloerzie schuil. Een goed optreden laat meer zien dan twee saai gitaren op een podium, bijgestaan door een drumroestel.

De zangeres van Ekonomika-Kamel bijvoorbeeld, had ook wel enig talent in huis (één jaar podium-ervaring bij Up

deuntjes zochten.

De meest creatieve afvaardiging kwam van Wina. *Dial 7* kon bogen op een uitstekende voorzanger, de eerste die het publiek een beetje in beweging kreeg. Met hun negenen brachten ze een waarlijk maffe versie van het opgelegde nummer. *Satisfaction* van de Rolling Stones in country-stijl, cowboy-hoeden inkluis, kreeg terecht de prijs van de beste vertolking.

Toch konden alle optredens nog veel beter geweest zijn, ook die van *De Varianten* (vorig jaar zevende en nu zesde), *The Shaking Spears* (gegroeid uit de Revue van VRG, en op het Songfestival vooral gemerd door de zeer slecht afgestelde monitoren) en *Los Quatros* (niet goed en niet slecht). Het Songfestival dat met de zesde uitgave de professionele toer was opgegaan, had aan de deelnemers een 'zeer degelijke' geluidsinstallatie en soundmix beloofd. Daarvan is niks in huis gekomen. Vrijwel geen enkel nummer kwam uit de luidsprekers zoals het hoorde, tot grote frustratie van de zeven deelnemende groepen.

En ook backstage was het allemaal niet zo leuk meer. Vroeger kon je met de organisatoren nog eens een pint pikken, nu hadden we enkel gast-presentatrice Bea Van der Maat om ons aan op te warmen, en dan kwam ze nog te laat ook.

Buiten, wachtend op de bus om terug naar de binnenstad te raken, hebben we een verkoudheid opgedaan.

Lode Desmet

Veto, jaargang 14 nr. 18 dd. 8 februari 1988

Redactieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofredactie: Geert Coene

Redaktiesekretaris: Didier Wijnants

Redactie: Lode Desmet, Filip Dutoit, Walter Pauli, Johan Reyniers, Carla Rosseels, Jan Van der Linden, Koen Van Muylem, Herwig Willaert

Doka: Filip Dutoit, Geert Van Doorselaere

Lay-out en vormgeving: Geert Coene, Lut De Boel, Lode Desmet, Luc Janssens, Benoît Lannoo, Johan Reyniers, Carla Rosseels, Jan Van der Linden, Koen Van Muylem, Didier Wijnants

Tekeningen: Kwal

Medewerkers: Lut De Boel, Dirk De Keukeleere, Christophe Huygens, Jaën Opsomer, Erik Paredis, Marc Sys

Eindredactie: Didier Wijnants

Oplage: 8000 exemplaren

Zetwerk: Alfaset Leuven

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste donderdag voor verschijnen om 14.00 uur op het redactieadres bezorgen

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 uur

STUDENT AID

Maandag 8 februari

Debat: 'het recht om anders te zijn'.

Over etnische diversiteit en respect, ontwikkelingssamenwerking en machtsverhoudingen. Met B. Cleymans (NCOS), prof. Tollens (landbouweconomie) en Roosen (antropologie). Om 20.00 u in de Partheenzaal van het MSI, Ravenstraat 46.

African Dinner

's Avonds Togolees eten in Alma 2, met kaarslicht en live Afrikaanse muziek.

Dinsdag 9 februari

Geboorte van nieuwe sportklassieker: BMX-cross op de Oude Markt.

Hou de BMX-fietsjes van je fakulteit of peda rijdende van 16.00 tot 24.00 u. Ondertussen tappen bekende Vlamingen in de Oude Markt-kafees. Onder andere Jessie De Caluwé, Mark Uytterhoeven, Guy Mortier en Miss België.

Film-nacht in Studio 1 (de opbrengst is voor Student Aid).

'Ixlotte' van Hector Babenco, om 19.30. 'De Ballade van Narayama' van Shohei Imamura (Gouden Palm Cannes, 1983), om 21.15 u. 'De Kudde' van Yilmaz Guney, om 24.00 u. 'Tangos - l'exil de Gardel' van Fernando Solanan, om 2.00 u.

Woensdag 10 februari

Happening in de Manhattan.

Optredens van Yasia, Big Bill, The Skyblasters en de LSP-band. Presentatie: Kurt Van Eeghem en Goede Liekens. Speciale attracties: studentenfanfare en modeshow.

Hiva-studie rond studiefinanciering

Studieleningen dramatisch voor democratisering

Enkele weken geleden bekeken we het deelonderzoek van het Hoger Instituut Voor de Arbeid (HIVA) dat naar de studiekosten peilde: het werd gewogen én te licht bevonden. Anders is het gesteld met het deelonderzoek dat verschillende vormen van studiefinanciering (studieleningen, studietoelagen en studieloon) onderzocht. Het onderzoek zelf is op een meer dan behoorlijke manier gebeurd; niet alleen wordt elke vorm van studiefinanciering vanuit verschillende hoeken bekeken (budgetair, herverdelend- en sociaal aspect), maar bovendien wordt er veel empirisch materiaal ter beschikking gesteld. In deze korte bespreking houden we het alleen bij de meest markante resultaten. Eén van de belangrijkste conclusies is het stevig geargumenteerde pleidooi tegen studieleningen. Dat zegt de studentenbeweging al lang natuurlijk, maar het is leuk dat een wetenschappelijk onderzoek ook tot die conclusies komt.

Maar op deze licht euforische stemming wordt meteen een zware domper gezet door het reagerakkoord van de kersverse Vlaamse executieve. Op pagina 17 lezen we daar dat er "een aanvullend systeem van studieleningen zal worden uitgewerkt". We kunnen weer spandoeken beginnen schilderen.

Een eerste hoofdstuk is louter beschrijvend van aard en geeft een overzicht van de studiefinancieringsystemen in enkele andere landen. Hierbij valt onmiddellijk de grote diversiteit aan systemen op. Bovendien komt het Vlaamse studietoelagenstelsel er eerder als een zwak broeinest uit.

Matteüs

Voor eerst is de hoogte van de studietoelagen gemiddeld lager dan in andere landen. In Nederland bijvoorbeeld krijgt iedere student een basistoelagen van 134.000 BF, onafhankelijk van het inkomen van de ouders: een soort studieloon dus. Ook in het Verenigd Koninkrijk ligt het bedrag van de studietoelagen - met een maximum van 17.000 BF - heel wat hoger dan in België. Maar er zijn ook slechtere systemen dan het Belgische: in Duitsland kent men alleen leningen en in de VS is studiefinanciering door de overheid een zeer marginaal verschijnsel.

Maar de hoogte van het bedrag alleen is onvoldoende om de verschillende systemen van studiefinanciering met elkaar te vergelijken. Ook andere financiële tegemoetkomingen aan studenten - zoals kinderbijslag, belastingafrekening, sociale sector - moeten in de vergelijking opgenomen worden.

Een tweede hoofdstuk is de omvangrijke studie is gewijd aan een grondige evaluatie van het huidige studiebeurzenstelsel. Vooraf wordt het begrip studiekosten verduidelijkt. Eén component daarvan betreft de publieke kosten: de werkings-, personeels- en investeringskosten. Daarnaast heb je de private kosten (voor de student zelf), die kan opgesplitst worden in twee componenten. Enerzijds wat het kost om een jaar te studeren (direkte kosten) en anderzijds het gedeerde

demokratiseringsdebat empirisch aangehouden.

Chaos

Tenslotte omhelst een belangrijk deel van het onderzoek een evaluatie van de studieleningen. We herinneren eraan dat de oorsprong van deze studie terug te vinden was bij de vraag van de vorige Vlaamse executieve om, vooral onder druk van de liberalen, een systeem van studieleningen in te voeren.

Zowel met theoretisch als empirisch materiaal tonen de onderzoekers aan dat studieleningen de participatie van studenten uit de lager sociale groepen nog sterker zal terugdringen, met andere woorden: de democratisering zal met studieleningen helemaal onvindbaar zijn. De redenering ligt voor de hand: een studielening verschuift de kost naar het individu en verhoogt het risico, door de afbetalingen, in de toekomst. Aangezien minder kapitaalcrachtige ouders

niet alleen minder geld hebben (en dus de verhoogde kost door de studielening minder kunnen opvangen), maar bovendien meer risico-aversief zijn (en daardoor minder het risico op zich nemen om in de toekomst afbetalingen op zich te nemen) zal de participatie van die lagere sociale groepen sterk dalen. Uit hun empirisch onderzoek blijkt dat de globale onderwijsparticipatie als gevolg van het invoeren van studieleningen met 22% zal dalen. Maar dit is een gemiddelde en verbergt de veel grotere negatieve invloed van studieleningen op de lagere inkomensgroepen: voor de inkomensgroep beneden de 350.000 BF per jaar heeft een studielening een daling van de participatie van die groep met zo maar eventjes 94% tot gevolg. Als je bedenkt dat die groep momenteel reeds enorm ondervertegenwoordigd is aan de universiteiten, kunnen we besluiten dat het invoeren van studieleningen regelrecht naar een elite-universiteit leidt.

Naast de invloed van leningen op de participatie, worden de financiële implicaties ervan onderzocht. Het is alvast een feit dat studieleningen de overheid niets zouden kosten. De hoogte van de kost voor de overheid wordt bepaald door de concrete modaliteiten van de studieleningen: de hoogte van het bedrag, hoeveel interestsubsidie er toegekend wordt, de lengte van de afbetalingstermijn, ... Bovendien moet men reke-

ning houden met belangrijke administratieve kosten en met de kosten van niet-terugbetaalbare leningen.

Konkret hebben de onderzoekers becijferd dat studieleningen met een gedeeltelijke interestsubsidie een maximale besparing van 15,8% op jaarbasis opleveren (in vergelijking met de 1,850 miljard die de studietoelagen voor het hoger onderwijs nu kosten). Als de interest op de leningen volledig gesubsidieerd wordt, leidt dat zelfs tot een meerkost van minimaal (jawel, ten minste dus) 34%.

Inkomen

Budgetair leveren studieleningen slechts in enkele gevallen een minderuitgave voor de overheid op. De invloed van studieleningen (welke vorm ze ook aannemen) op de participatie van de lagere inkomensgroepen is ronduit katastrofaal. Dan hebben we het nog niet gehad over de huidige stand van zaken betreffende de democratisering: wetenschappelijke studies wijzen op een momenteel alarmerende achteruitgang.

Als Hugo Weckx, huidig minister van onderwijs in de Vlaamse regering, studieleningen invoert, mag hij zich aan chaos verwachten. Zijnde het resultaat van een huidige alarmerende situatie en katastrofale vooruitzichten.

Marc Sys

Slagen en verwondingen

Studentenprotest voor Raadkamer

Het hoeft wellicht niet meer gezegd te worden dat het momenteel klachten regent tegen de Belgische ordediensten. De grieven hebben echter niet alleen betrekking op hun werk 'achter de schermen', zoals bijvoorbeeld hun politieke fichering. Ook bij hun openbaar optreden worden deze manschappen meer en meer op de korrel genomen. Dit is althans het geval binnen het Leuvense studentenmilieu, waarbij men dan stante pede verwijst naar de affaire Gorik Ooms van vorig jaar. Het juridisch steekspel omtrent deze zaak komt nu vrijdag 12 februari in een beslissende fase. En zoals de kaarten nu op tafel liggen, blijft de jokerkaart in het bezit van Ooms' advocaat.

De feiten dateren van dinsdag 10 februari '87. Na een korte 'winterstop' bereikte het in hoofdzaak Leuvense studentenprotest tegen de verregaande afbraak van de sociale sector een nieuw hoogtepunt. Op deze bewuste datum werd immers het bureau van algemeen beheerder Tavernier door een 30-tal studenten bezet. 's Avonds werd deze actie gevolgd door een betoging waarbij de manifestanten tot driemaal toe 'face to face'-contact hadden met de ordediensten. Daarbij liepen vooral de ordehandhavers fel in de kijker. En dit niet alleen omdat men voor deze eerder kleine betoging een ongeziene troepenmacht op de been bracht, maar ook omdat het optreden van de ordediensten nauwelijks in verhouding stond tot de hinder die van de betoging uitging.

Dit laatste was overigens ook bij andere betogingen het geval geweest. Zo verklaarde burgemeester Vansina, het hoofd van de stadspolitie, tijdens de Leuvense gemeenteraad van donderdag 23 februari '87 dat op 1 december 104 studenten administratief en 1 gerechtelijk werden voorgeleid. Een week later, op 8 december '86, werden 78 studenten administratief voorgeleid en 15 gerechtelijk. Op 11 december werden 175 studenten administratief en 5 gerechtelijk voorgeleid, en op 10 februari van vorig jaar 33 administratief, waarvan 27 bij de ontruiming van het bureau van Tavernier.

Deze cijfers laten uitschijnen dat er tijdens deze betogingen harde confrontaties tussen manifestanten en ordediensten plaatsvonden. Immers, in het politiereglement staat te lezen dat een persoon administratief mag voorgeleid worden, wanneer hij "een duidelijke bedreiging voor de openbare orde" vormt. Vanuit studententjeugd wordt toegegeven dat er destijds inderdaad kleine onregelmatigheden plaatsvonden. Maar dergelijke relletjes gaan kategoriseren onder de noemer 'bedreiging van de openbare orde' is op zijn minst overtroepen. En zoals de volkswijheid zegt: "Overdriving schaadt altijd".

Het gewelddadig optreden van de ordediensten bereikte een klimax toen rechts-

student Gorik Ooms tijdens de betoging van 10 februari '87 dusdanig werd afgetuigd dat hij naar Gasthuisberg diende te worden afgevoerd. Tegenover Veto (12 februari '87) reconstrueerde de student in kwestie het verhaal als volgt: "De problemen begonnen toen we de Oude Markt opwilden. Er stond een politie-kordon, maar we wilden toch door, en toen ben ik 2 keer keihard door een agent op mijn hoofd geslagen. Ik kreeg op dat moment al hoofdpijn, maar ik besloot toch verder te gaan."

"Even later liepen we arm in arm door de Vlamingenstraat. Ik kon eigenlijk niet weg, want ze duwden mij van achteren voort, en toen ben ik per ongeluk op de voet van diezelfde agent als daarnet gaan staan. Goed voor nog een mep op mijn hoofd."

"De derde keer bleef ik op de grond zitten in de Naamsestraat toen de rijkswachter kwam aangestapt. Ik heb niets gedaan. Zeker niet gevochten. Een rijkswachter heeft me toen verplicht me helemaal uit te strekken, zijn wapenstok op mijn keel gedrukt. Daarna ben ik door vier rijkswachters weggesleept, en iemand in burger heeft me toen ook nog in mijn rug gestampt. Mijn leren jas was helemaal aan slarden, en op mijn rug heb ik schaaftwonden. Ik was halffaakt toen we bij de kombi kwamen."

"Daarna weet ik het niet goed meer, behalve in slarden zo'n beetje. Ik hoorde bepaalde dingen zeggen, maar was absoluut niet bij machte, op welke manier ook, te reageren."

Klacht

Na zijn ontslag uit Gasthuisberg, waar men een "lichte hersenschudding en drukpijn over de lumbale wervelzool" vaststelde, diende het slachtoffer via Sociale Raad klacht in (met burgerlijke partijstelling) tegen de ordediensten. De kans dat Gorik klacht in (met burgerlijke partijstelling) tegen de ordediensten. De kans dat Gorik klacht in (met burgerlijke partijstelling) tegen de ordediensten. De kans dat Gorik klacht in (met burgerlijke partijstelling) tegen de ordediensten.

Voor eerst is er het feit dat ons strafrecht niet voorziet in het begrip 'kollektief bewustzijn', een probleem dat overigens ook in het proces van het Heizeldrama zal opduiken. Dit betekent

dat men de politie-éénheid, die daadwerkelijk in de Naamsestraat chargeerde, op zich niet verantwoordelijk kan stellen voor de gepleegde feiten. Men moet op zoek gaan naar een concreet aanspreekbaar dader, hetzij degene die het bevel gaf, hetzij de ordehandhaver(s) die de klappen uitdeelde(n). Nu blijkt uit een rondvraag binnen de desbetreffende politie-eenheid dat men daar wel een aantal feiten toegeeft, maar men herinnert zich niet meer we deze feiten heeft gepleegd. In dit verband spreken twee getuigen van "iemand met een kепi op", maar ook hierover bestaat alsnog onduidelijkheid. Ook de bevelhebber kan niet gedagvaard worden. Hij gaf immers het bevel de Naamsestraat te ontruimen, en niet om een betogor af te tuigen.

Verder bevat het dossier ook weinig concrete, objectieve gegevens die aantonen dat Gorik verwondingen in verband staan met de eventuele dader(s). Daardoor wordt het voor Gorik's advocaat Stefan de Moor bijzonder moeilijk om te bewijzen dat Gorik effectief door één of andere ordehandhaver werd verwond. Dat is spijtig, want in het verleden veroordeelde de Leuvense rechtbank voor bijna gelijkaardige feiten drie politiemensen tot vier maanden opsluiting. Toen bestonden echter wel aanspreekbare sporen voor een verband tussen de daders en de kwetsuren.

Raadkamer

Op basis van deze twee 'moelijkheden' vroeg het parket om buiten vervolgstelling wegens gebrek aan bewijzen. Op deze vraag diende de raadkamer normaal op vrijdag 22 januari '88 een antwoord te geven. Hierbij moest deze alleenzettelende rechter in de eerste plaats vaststellen of er "voldoende bewijzen" zijn, dit wil zeggen: voldoende aanwijzingen of vermoedens van schuld. Indien dit voor hem wel degelijk het geval is, moet hij een "voorlopige kwalifikatie" geven aan de ten laste geleide feiten en de verdachte(n) naar de bevoegde rechtbank verwijzen.

Zover is het echter niet gekomen. Op vrijdag 22 januari vroeg meester de Moor wegens "beter nazicht van het dossier" om uitsluit van de beslissing. De Raadkamer ging in op zijn vraag en besliste om nu vrijdag 12 februari een uitspraak te doen in de affaire-Ooms.

Herwig Willaert

Om er weer in te komen

magma-shop

Diestsestraat 115 - 3000 Leuven
(naast Christiaensen)

Alles voor je kot en je fuiven.

cards - affiches - posters - inlijstingen -
gadgets - schoolgerief - feestartikelen -
dekoratie - kerst- en carnavalgerief
en
joggings - t-shirts - pulls
(snoopy - garfield - tom & jerry)

DE GROOTSTE CARD SHOP
en CADEAU SHOP TE LEUVEN

10% korting op vertoon van studentenkaart
(behalve promotie-artikelen)

Talkshow "De Gouden Buizen"

"Hebt u een voorbeeld van een abstrakt dossier?"

De Loko-aktiedriedaagse 1998 werd vorige donderdag besloten met een heuse talkshow. In het korte tijdsbestek van een drietal weken werden door de organisatoren toch nog drie behoorlijke panelen bij mekaar geraapt: Kringraad had rond apartheid vice-rector Deruyttere uitgenodigd, de koördinator van de stages bij geneeskunde (ene Degroote), Erik Paredis namens de studenten en Hedwig Verhaeghe namens Akza. Het Sociale Raad-panel rond syndikalisme bracht prof. Bundervoet, Dhr. Van Hoom van het Verbond van Belgische Ondernemingen, en de laureaat zelf van de Sora-'Buis' natuurlijk, Jan Grauwels samen. Het Veto-panel rond verslaggeving bij het formatiebeleid raad dat overvol met Jos Bouveroux en Danny Huwé (de Aktueel-feestvarkens), Leo Marynissen van Het Volk, Yves Desmet van De Morgen, Francis Van de Woestijne van La Libre Belgique en Paul Geudens van de Gazet van Antwerpen.

In theorie had dit dus een behoorlijk levendig debat kunnen worden, maar de moderator zag het duidelijk anders. Waar hij steeds gevat en vaak zelfs grappig reageerde op bepaalde individuele uitspraken, slaagde hij er zelden in zijn 'tafelgenoten' echt tegen mekaar uit te spelen.

Nu ja, binnen het eerste panel viel er niet veel "uit te spelen": twee uur voor het debat had vice-rector Deruyttere laten weten dat hij niet op het debat aanwezig wenste te zijn, zodat ook Degroote (koördinator buitenlandse stages bij geneeskunde) besloot zijn kat te sturen. Daardoor viel het Kringraad-panel rond 'apartheid' wel bijzonder dun en niet erg tegensprekelijk uit: Erik Paredis namens de studenten en Hedwig Verhaeghe (Akza) waren het zelden oneens.

Over Mgr. Denis Hurley, laureaat van deze 'Buis', kan je elders in Veto meer lezen, hier willen we alleen aanstippen dat het wegblijven van prof. Deruyttere al bij al van weinig ernst getuigt. Als reden had hij opgegeven dat hij, nadat wat er in Veto over Leysen was verschenen, geen deel wou uitmaken van het panel. In werkelijkheid kon dit panel een prima gelegenheid zijn om heel die kwestie eens publiek uit te praten met de studentenvertegenwoordigers (dit nog afgezien van het feit dat het een hele hersenkronkel vergt om de vice-rector te begrijpen: "Veto schrijft iets over Leysen, en daarom neem ik geen deel aan een debat over apartheid.")

Overleg en strijd

Tijdens het tweede panel rond 'syndikalisme' bleek pas goed dat Schaevers weinig zin had om zijn gesprekspartners tot een confrontatie te dwingen. De laudatio van Sociale Raad bracht een dubbele motivering aan voor het toekennen van de onderscheiding. Een *studenten* onderscheiding voor een *arbeiders*-vertegenwoordiger en -leider benadrukt dat er geen enge studentenproblematiek bestaat, dat je alles moet situeren in een bredere maatschappelijk kader. Enfin, om het eens lelijk uit te drukken: dat korporatisme moet vermeden worden. Ten tweede was het de grote verdienste van Jan Grauwels dat hij ten alle tijde zijn achterban geïnformeerd heeft, iets wat ook Sora probeert te doen.

Grauwels liet in het panel dat op de uitbreiding van de 'Buis' voldoende duidelijk verstaan dat hij die onderscheiding erg apprecieert en ze ook met plezier ziet als een tegengewicht voor het eredoctoraat van André Leysen. Even verwarde hij Alma 2 met een hal vol 'te bekenen' arbeiders toen hij bijzonder heftig uithaalde naar Thy Gheyselinc en het patronaat in het algemeen - aan de andere kant van de gesprekstafel keek Van Hoom van het VBO lijdzaam toe. Overigens beperkte Van Hooms aandeel in dit panel zich tot toezien en wanneer het echt niet anders kon voorzichtig antwoorden geven. Een voorbeeld:

Schaevers: "Laten we het even hebben over Sidmar, is de direktie daar niet te ver gegaan, en is de vakbondsvrijheid daar niet bedreigd?"
Van Hoom: "Ja maar, over concrete dossiers wil ik het hier niet hebben."
Schaevers: "Hebt u dan een voorbeeld van een abstrakt dossier?"

Over de kwestie of *strijdsyndikalisme* dan wel *overleg syndikalisme* de weg naar de 'overwinning' is, kon Grauwels geen uitsluitsel bieden: het overleg syndikalisme is volgens hem heulen met de 'vijand' en haalt niets uit, maar ook het strijdsyndikalisme heeft nog niet alles bewezen. Dat falen betekent voor Grauwels echter niet dat je de strijd moet opgeven, en een echte kater heeft de grote mislukte staking ook niet achtergelaten.

De twee andere panelleden gingen niet echt in op wat Grauwels poneerde, alleen gaf Bundervoet wel te verstaan dat de strijd om de mijnen wel eens zinloos zou kunnen zijn: "Is het niet uitdooft, de strijd om een sektor?" Bundervoet voelde zich vereerd naast Grauwels te mogen zitten, en sprak ook zijn goedkeuring.

BUYLE, OPNIEUW

De zaak Buyle zal de BRT nog wel een tijdje blijven achtervolgen. Ook donderdag kon Schaevers het niet nalaten te vragen of Aktueel geen steek had laten vallen, bij de (heel gematigde, om niet te zeggen niet bestaande) reactie op zijn ontslag.

Danny Huwé stelde dat Buyle zich heeft laten vangen op details: hij wist dat men op de loer lag, en elke gelegenheid zou aangrijpen om een buitenmaats sanktie op te leggen.

Eigen schuld, dikke bult? Bouveroux stelde dat er 2 mensen volledig achter het ontslag stonden, dat er een grote middengroep tegen was en enkelen fervent tegen. "De rest zijn persoonlijke kwesties".

Het effect nu is wel dat de geleerden bij de BRT weer iets meer gesloten zijn, en dat er geen tweede zaak-Buyle meer zal komen. "We gaan dus door met de kritische journalistiek." □

ring uit over de keuze van Sociale Raad.

Bundervoet was niet mals in zijn kritiek op de vakbond in 1988. De uitdaging van deze tijd voor de vakbeweging ziet hij in het tot stand brengen van een verbinding van het lot van diegenen die werken met diegenen die niet werken of in een heel los verband werken: "Verbind de strijd van Grauwels met het lot van de werklozen en de werkenden." Alleen die alliantie kan opwegen tegen het steeds krachtiger agerend patronaat. De vakbonden - alhoewel uitgenodigd - waren niet komen opdagen ...

Na het 'debat' rond syndikalisme werd het 'warmste' applaus genoteerd toen Grauwels het podium verliet.

Eerlijkheid

Aktueel, tenslotte, mocht een buis ontvangen van Veto-hoofdredakteur Geert Coene, die het konstante niveau van het magazine aanpreeft, de dagelijkse degeïjheid en objectiviteit.

In het panel dat op de laudatio volgde trok Jos Bouveroux voor Aktueel die dagelijkse kwaliteit al onmiddellijk in twijfel: vaak is men niet tevreden met het werk dat geleverd werd, en ziet men te laat dat het ook anders gekund had.

Waar men wel prat op gaat is de objectiviteit - of beter de *eerlijkheid* van Aktueel -, een verklaring die Schaevers meteen in de armen joeg van de andere panelleden.

Leo Marynissen is misschien wel het schoolvoorbeeld van de niet-objectieve journalist, en voor een deel geeft hij dat ook toe: "Ik ben de enige bij Het Volk die subjectief mag schrijven". Maar voor de rest vindt hij wat hij doet zeker geen te misprijzen bezigheid, een mening die niet bepaald gedeeld werd door de rest van het panel.

Yves Desmet van De Morgen formuleerde het mooi. Er zijn voor hem drie types van Wetstraatjournalisten. Ten eerste is er het type "Ik wacht in weer en wind aan de uitgang van de vergaderzaal tot ik daar op nieuws bots, nieuws dat nieuws is: echt en oorspronkelijk". Aktueel werkt zo, en verdient daarom - zeker nu - een bijzondere vermelding. Het tweede type journalist zal ook nog wel *in situ* op nieuws gaan azen, maar verkijst al iets meer te opereren vanuit het salon. Deze soort voelt zich ook al een beetje politicus, type Hugo Deridder ... Het derde type is de editorialist: dit heerschap komt niet meer buiten, en produceert alleen nog "waaninnige schrijfsels" die niets meer met journalistiek te maken hebben. Type ... u vult zelf maar in.

Zoek Goossens

Charmant maar tegelijk o zo typerend is de manier waarop bij De Morgen elke dag het redaktioneel gebrouwen wordt: om kwart na acht speurt men de redaktielokalen af, op zoek naar Paul Goossens. Als hij er is, heeft hij het zitten. Is hij niet te vinden, dan gaat men maar op zoek naar een ander slachtoffer, van hoog naar laag waarschijnlijk.

Het strekt De Morgen tot eer dat ze in beginsel niet willen meespelen in het zogende redaktionelenspel, maar wat meer konsekwentie lijkt hier toch geraden. Maar dan kom je natuurlijk niet om 7, 8 en 9 uur op de radio met je krant, en dat 'durft' De Morgen waarschijnlijk niet.

Het debat had leuker kunnen worden indien Schaevers Desmet expliciet gekonfronteerd had met Marynissen, of met Paul Geudens van de Gazet van Antwerpen. Op een andere manier was ook de aanwezigheid van ene Van de Woestijne van *La Libre Belgique* een kans geweest om de discussie open te trekken, maar ook dat gebeurde niet.

Veruit de meest revelerende opmerking viel op het einde van de avond te horen van Jos Bouveroux: hoe meer hij in de Wetstraat rondloopt, des te meer krijgt hij de indruk dat er daar maar heel zelden op lange termijn nagedacht wordt, en dat de politici zich in feite van dag tot dag laten leiden door het eigenbelang en wat net dan voor hun achterban het beste past: een geruststellende gedachte - zonder twijfel - in deze formatieperiode ...

Koen Van Muylen

INDUSTRIA
Karnaval T.D. Lido

di 16 februari

Advertentie

(Foto Jeroen Revalk)

Akademische Zitting

Vervolg van p. 1

mooie land is een stuk Afrika geworden waar wij westerlingen onze cultuur ontmoeten en er bij de blanken de vervezenlijking bewonderen van welvaart en beschaving zoals we die hier kennen."

Aldus Lambrecht, die er toch nog in slaagde tot de kern van zijn betoeg te komen. "De KU Leuven heeft gedeeld door het verlenen van het eredoctoraat aan Aartsbisschop Denis E. Hurley publiek haar morele steun te moeten betuigen aan zwarten, kleurlingen, Indiërs, en ook steeds meer blanken - kerkelijke gezagsdragers, industriëlen en academici -, die ter plaatse en elders zich inzetten tegen de apartheid en voor een geweldloze evolutie."

Oblablatten

Daarnaast verbond de dekaan aan het eredoctoraat van Mgr. Hurley ook de woorden van lof voor het *meestal verborgen religieuze en sociale werk* van de Vlaamse missionarissen in Zuid-Afrika. "Zusters en broeders, Vlaamse Benedictijnen en vooral, het weze vandaag onderstreept, de Vlaamse Oblaten." Veel blabla voor wat in feite een

princiële stellingname zou moeten zijn.

August Vanistendael wond er in aanwezigheid van premier Marténs en twee andere ministers minder doekjes om. Hij zette zijn ideeën over ontwikkelingsamenwerking klaar en duidelijk uiteen, en laakte de overheid voor haar gebrek aan inspanningen op dat gebied.

"Niettegenstaande het feit dat algemeen erkend wordt, dat een bijdrage van 1 % van het BNP nodig zou zijn om een dynamische ontwikkelingspolitiek door te kunnen voeren, wordt op dit ogenblik een bijdrage van 0,7 % als minimum-streefcijfer vooropgesteld. België heeft dat minimum-streefcijfer nooit gehaald."

De meest geroerde eredoctor was de natuurkundige K: Alex Müller. Alhoewel duidelijk geen spraakwaterval, vroeg hij expliciet het woord, om te vertellen dat hij de kerkdienst - met homilie van Mgr. Hurley - *deeply moving* had gevonden. Daarna klom hij tot bij de rektor, om deze hartelijk de hand te drukken.

Lode Desmet
Geert Coene

HET OOG VAN DE PERS

Het oog van de pers kleurt de feiten, dat staat vast. Dat merk je ook aan de berichtgeving in verband met de Leuvense eredoctoraten en over de studentenaktie tegen het eredoctoraat van André Leysen.

Een belangrijke vaststelling is alvast dat André Leysen er als de centrale figuur uitkomt. Het BRT-TV-journaal bracht de andere eredoctores niet eens in beeld, en nagenoeg alle kranten pakken uit met een foto van Leysen, al dan niet op de voorpagina. Heeft dat te maken met de gebeurtenissen rond de Generale Maatschappij? Het heeft wellicht ook te maken met de twee incidenten die er rond Leysen geweest zijn: het gappen van Leysen baret en het gefluit en de pamfletten in de promotiezaal.

Steeds enkele kranten (Het Laatste Nieuws, De Morgen) maakten melding van het standpunt dat op het pamflet verdedigd werd: de inkonsekwentie van het uitreiken van een eredoctoraat aan Hurley en Leysen, en de dubieuze omschrijving van Leysen als "mensgericht onderne-mer".

Nergens is de berichtgeving echter zo flagrant foutief als in de krant die zich kwaliteitskrant noemt. Zonder argumentatie stelt Guido Van Hooft in De Standaard dat "de tekst (op het pamflet) meer dan één loopje met de 'waarheid nam". Bovendien weet Van Hooft te melden: "Ook de betoging, waartoe door de Sociale Raad was opgeroepen met roze affiches, was met een sissar afgelopen." Het is een compleet raadsel waar die man zijn informatie haalt, want van een betoging is er nooit sprake geweest. Ter herinnering: André Leysen werd onder meer gelauwerd voor zijn bijdrage in "het reddend van een belangrijk Vlaams opiniedagblad".

Een belangrijke leemte in de berichtgeving is dat nergens gemeld wordt dat het eredoctoraat van Hurley er gekomen is op voorspraak van de studenten via Kringraad. Hurley wist dat zelf niet eens. De studentenvertegenwoordigers kregen pas op de lynch na de academische zitting de kans de eredoctor daarvan op de hoogte te brengen.

(DW)

Mgr. Hurley was ongetwijfeld de eredoktor die de meeste openbare vertoningen op z'n programma had staan. Het begon met de homilie die hij tijdens de eucharistieviering van vorige dinsdag uitsprak. Woensdag hield hij een lezing en 's avonds nam hij deel aan een debat georganiseerd door de Universitaire Parochie. Op al die samenkomsten toonde Hurley zich een voorzichtig man. Economische sankties: ja, maar hij blijft verveeld met de nadelen die eraan verbonden zijn. Gewapende strijd: ja, maar voorlopig biedt dat niet veel zicht op een overwinning voor de zwarten. Toen hem op het debat gevraagd werd, of hij tijdens zijn ontmoeting met minister Tindemans zou aandringen op het uitoefenen van economische sankties door België, hield hij zich een beetje op de vlakte. Hij beantwoordde de vraag eerst niet, maar nadat ze een tweede maal gesteld werd, zei hij: "Ik hoop het".

Die voorzichtigheid kan je hem niet helemaal ten kwade duiden. Aan economische sankties en gewapende strijd zijn nu eenmaal ook nadelen verbonden. Blijkbaar zijn het echter alleen de tegenstanders van het apartheidsregime die de voor- en nadelen tegen elkaar afwegen en het probleem op een genuanceerde wijze benaderen. Naast mgr. Hurley doet ook het aktiekomitee voor Zuidelijk Afrika (AKZA) dat, door te pleiten voor een selectieve boycot. Protea, de vereniging voor de vrienden van Zuid-Afrika, vindt het echter nodig een voorzichtig man als mgr. Hurley de specialisatie in molotov-cocktails toe te kennen. Van genuanceerdheid en objectiviteit gesproken. Bovendien voelen ze zich plots op een hypokriete manier geroepen om voor de zwarten in de bres te springen, terwijl het toch niet die bevolkingsgroep is die ze hun wederzijdse vrienden noemen in de hoorn van Afrika.

Veto: Op 2 mei 1986 legde de bisschoppenkonferentie een verklaring af over economische sankties. Daarin verdedigde u economische sankties. Waarom zijn die volgens u zo belangrijk?

Hurley: «Onze discussie over economische sankties was één van de moeilijkste debatten die ik ooit heb meegemaakt: het waren drie pijnlijke dagen. Het apartheidsysteem is veel te radicaal, veel te verdrukkend. Het is rampzalig. De vernietiging die het systeem veroorzaakt in het leven van de zwarte bevolking, is ongelofelijk. Er moest dus iets gedaan worden om druk uit te oefenen op de blanke regering. Economische sankties leken het enige overblijvende vreedzame middel dat enig effect zou kunnen hebben. Anderzijds kan je geen economische druk uitoefenen die alleen de blanke regering schaadt. Je schaadt er altijd het hele land mee. Afrikaanse, ongeschoolde arbeiders lijden er mee onder.»

Veto in gesprek met Eredoktor Hurley

Pijnlijk dilemma

Hurley: «Als Mandela vrij zou komen, zou hij in staat zijn massa's van twee miljoen mensen bij elkaar te krijgen. Je kan je indenken wat voor effect dat zou geven.»

(Foto Geert Van Doorselaere)

«In onze bisschoppelijke brief schreven we dat economische sankties gerechtvaardigd zijn, maar we willen niet echt de hele economie ondermijnen. Het is nog altijd een zeer pijnlijk dilemma voor ons. Wanneer iemand z'n job verliest omwille van sankties, voelen we ons toch ergens schuldig. Anderzijds is de werkloosheid al zeer groot in Zuid-Afrika. Er zijn 2 of 3 miljoen werklozen. Dus, het aantal dat daarbij komt door sankties is in vergelijking met het totale aantal zeer minuscule. Ook al omdat er tot nu toe nog niet zoveel sankties zijn doorgevoerd. Op dit ogenblik zijn de sankties zeker nog niet desastreus voor de economie.»

Veto: Zou u zelf willen dat er meer sankties komen? Eén van uw bisschoppen sprak ooit van progressieve sankties in de tijd.

Hurley: «Ja, we hebben twee principes vooropgesteld: selectieve en progressieve sankties. Selectieve sankties betekenen dat we bijkomende werkloosheid proberen te vermijden. Anderzijds is het lijden van de zwarte bevolking reeds zo immens door het apartheidsysteem, dat ze zelf zeggen: we hebben al zo veel geleden, wat sankties ons nog kunnen doen, is alleen "een druppeltje in een hele emmer". Alle politieke leiders, alle vakbondsleiders, sommige kerkleiders zoals Tutu zeggen dat. Deze mensen zijn zeer radicaal in hun standpunten en vragen totale sankties. Wij gaan voorlopig niet zover. Toch is het noodzakelijk dat er druk uitgeoefend wordt op de blanke regering.»

Veto: Zullen economische sankties ooit in staat zijn de blanke regering op de knieën te krijgen?

Hurley: «Over die vraag is al veel

gediscussieerd in Zuid-Afrika. Vele argumenten draaien daarbij in een cirkeltje. Een recent rapport in opdracht van de protestante kerken uit Duitsland zegt: wanneer de vijf of zes belangrijkste industriële landen samen sankties zouden uitoefenen, dan zou het doel bereikt kunnen worden. Dat doel bestaat erin de Zuidafrikaanse regering tot onderhandelingen te dwingen. Er zou een korte, hevige pijn aan voorafgaan, maar het resultaat zou er zijn. Anderen zeggen: ze kennen de vastberadenheid van de blanke Afrikaners niet.»

«Er blijven dus twee vragen onbeantwoord: Kan je de vijf of zes grootste industriële landen zover krijgen dat ze gezamenlijk zware sankties uitoefenen? En wanneer ze dat zouden doen: zal dat genoeg zijn om de Afrikaners en meer algemeen de blanke bevolking te doen kapituleren? Voor de blanken betekent kapitulatie: overspoeld worden door de zwarte kultuur, "the total loss of survival". Zo zien zij het. Ze zullen dus tot de laatste man vechten om dat te vermijden. Daarom zijn er ook velen die voorspellen dat er een militaire coup zal komen, van zodra Zuid-Afrika in gevaar komt door economische sankties.»

Veto: Op welk moment zal je kunnen zeggen dat er werkelijk iets veranderd is in Zuid-Afrika?

Hurley: «De verandering zal er zijn, wanneer de blanken hun macht werkelijk zullen willen delen. Op dit moment zeggen ze: Ja, we zullen de macht delen, zolang we er maar geen verliezen. Wanneer de blanke regering bereid zou zijn te onderhandelen met het ANC en de macht te delen, dat zou dat ook het einde betekenen van de huidige regering. Dat kunnen ze dus niet doen.»

Veto: De bisschoppenkonferentie vindt het ook noodzakelijk dat de politieke gevangenen onmiddellijk worden vrijgelaten?

Hurley: «Ja, we begrijpen niet waarom Nelson Mandela en anderen nog altijd in de gevangenis zitten. Het zijn politieke gevangenen die geen enkele misdaad begaan hebben. Ze zijn alleen opgekomen voor de mensenrechten. Ik begrijp natuurlijk wél waarom ze Nelson Mandela niet vrij laten: Nelson Mandela wil alleen vrijgelaten worden, als hij z'n volledige vrijheid terugkrijgt. Wanneer hij zou komen, zou hij in staat zijn massa's van 2 miljoen mensen bij elkaar te krijgen. Je kan je indenken wat voor effect dat zou geven in Zuid-Afrika. Voor de zwarten is hij een charismatische, mystische figuur, die zeer lang voor z'n volk geleden heeft. We blijven de vrijlating van politieke gevangenen eisen, want voor ons is dat humanitair juist. Voor de blanke regering in Pretoria zou het politiek gezien natuurlijk een ramp zijn.»

Veto: Wordt u gesteund door het Vatikaan van Rome?

hetzelfde. Ze hebben dezelfde politiek, het UDF is alleen niet geëngagerd in de gewapende strijd. Die twee representeren een enorme meerderheid van de Zuidafrikaanse zwarte bevolking. Het zou idioot zijn, wanneer een andere groep naar de macht zou dingen en UDF-ANC zou bestrijden. Ze zouden een kort leven beschoren zijn.(lacht)»

Veto: Ook het ANC wordt door een meerderheid gesteund?

Hurley: «O ja, zeer sterk. Je kan zeggen dat er een continuïteit bestaat tussen UDF en ANC.»

Veto: Hoe staat de Zuidafrikaanse katholieke kerk tegenover gewapende strijd?

Hurley: «Principieel beschouwen we gewapende strijd en revolutie in de Zuidafrikaanse situatie als gerechtvaardigd. We hebben daar nog geen verklaringen over gedaan. We aarzelen omdat er ook nog een ander element meespeelt in een gerechtvaardigde oorlog of revolutie, met name de vraag of er iets bereikt kan worden binnen een redelijke termijn. Ik denk niet dat dat op dit ogenblik kan. Het blanke leger en de blanke politie zijn veel te sterk. Momenteel is er geen hoop op sukses voor een gewapende revolutie.»

Carla Rosseels
Erik Paredis

KUL EN ZUID-AFRIKA

De KUL onderhoudt academische contacten met Zuid-Afrika: Leuvense professoren gaan ginder op bezoek en omgekeerd, ieder jaar gaat er een groep studenten uit de medische fakulteit op stage in Zuid-Afrika. Hurley vindt deze contacten gevaarlijk omdat deze mensen steeds maar één zijde van het systeem te zien krijgen. Wanneer ze terugkomen, vinden ze alles geweldig en mooi en propagieren het Zuid-Afrikaanse systeem. Van de zwarte realiteit hebben ze echter niets gemerkt. De KUL zou daarom selectiever in haar contacten kunnen zijn: alleen professoren uitwisselen die de anti-apartheidsstrijd steunen en er voor zorgen dat de bezoekers de volledige werkelijkheid te zien krijgen. Hurley zou via de Zuid-Afrikaanse bisschoppenkonferentie (SACBC) graag advies geven aan de KUL over personen die voor een bezoek aan Leuven in aanmerking komen. De studententvertgenwoordiging gaat dit aanbod binnenkort voorleggen aan de Akademische Raad van de KUL. (CR)

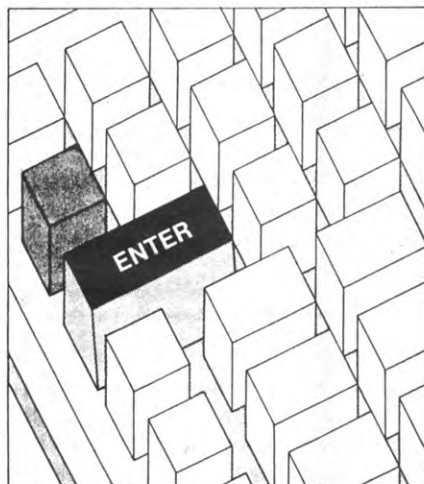
LEYSSEN REAGEERT OP PROTEST

IK KOOP DE
STUDENTENBEWEGING
OP!

KWA

ANDRE LEYSSEN - Na de studentenactie tegen het eredoktoraat van Leysen bleek het niet mogelijk de man te strikken voor commentaar. Enkele dagen voordien was aan Veto nochtans een interview toegezegd. Maar Leysen krabbelde terug. "U begrijpt, de omstandigheden, de situatie, De Benedetti," schudde men als exkuus uit de mouw

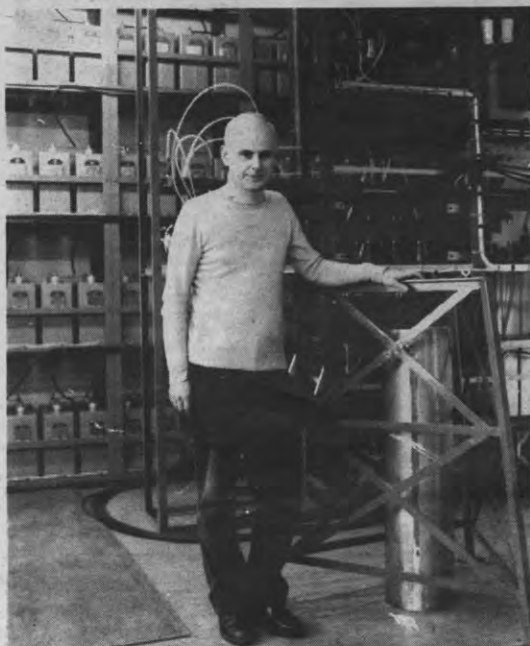
BEREKEND !!!

acco

Tiensestraat 129
3000 Leuven

Fritz Herlach over Alex Müller

"Natuurkunde is niet ingewikkeld"

bod, vooral dan voor die grote toepassingen.

«Alex verwacht dat de eerste toepassingen er in de elektronica zullen komen, men heeft daar ook eerder fabrikagemogelijkheden. Door het geleiden van stroom door de draden ontstaat warmte, die vrijkomt. In principe kan je zo'n pakket kleiner en kleiner maken, maar dan wordt het ook te warm. Nu, met supergeleiding kan je het verlies vermijden en dan openen zich mogelijkheden om compacte machines te bouwen waar je nu nog niet eens van kunt dromen. Ik heb de tijd met de rekenlat nog meegeemaakt, en nu staat in ieder labo een computer. Dat had ik ook niet kunnen voorstellen, je moet je gewoon laten verrassen.»

Ingewikkeld

Veto: *Professor Müller is een IBM-fellow. Is hij altijd een wetenschapper gebleven of zit hij ook met commerciële, bedrijfsgerichte dingen in het achterhoofd, zoals bijvoorbeeld rendabiliteit?*

Herlach: «Nee, nee, zeker niet. Alex is helemaal wetenschapper gebleven. Het is zelfs zo, dat hij een tijd directeur van het IBM-laboratorium voor natuurkunde was, maar op een bepaald moment had hij daar genoeg van en wilde hij weer onderzoek doen. Het feit dat hij IBM-fellow is, gaf hem trouwens de mogelijkheid om dat onderzoek te doen.»

«Alex is een echte wetenschapper in de traditie van Zürich. Wij hadden daar uitstekende professoren. Scherrer bijvoorbeeld had een bijzonder klare kijk op de dingen, hij kon bij de studenten entoesiasme voor de fysika opwekken, hij toonde hoe plezierig dat alles was. Iedereen die in Zürich gestudeerd heeft, heeft dat voor zijn leven meegekregen. Dat is ook nodig, want de natuurkunde is een harde wetenschap. Meestal heb je geen resultaten, het kan gebeuren dat je daar jaren zit. De goede natuurkundige is dan diegene die niet opgeeft, ook niet als alles mislukt. Dat is de inbreng van Scherrer. Hij zei altijd: "Natuurkunde is niet ingewikkeld. Je moet het gewoon niet ingewikkeld maken.»

Rekenlat

Veto: *Supergeleiding zal de wereld veranderen, zo wordt gezegd. Wat voor dingen ziet u zoal gebeuren en op welke termijn?*

Herlach: «De termijn is moeilijk te schatten. Ik persoonlijk schat altijd te voorzichtige. Wat supergeleiding betreft spreekt men nu van tien à twintig jaar, en dat gaat dan terug op de ervaring die men had na de ontdekking van Kamerlingh-Onnes, die eerst een laboratoriumkurijsiteit was, want niemand kon in die tijd met vloeibaar helium werken. Müller gaf ook die termijn aan.»

«Omdat ik mij met die schattingen zo vaak heb vergist denk ik dat het sneller zal gaan. Toen ik in Chicago was en nog met mijn studenten met de rekenlat werkte, toen zei ik hi, binnen vijf jaar hebben jullie allemaal een klein rekenmachietje. Twee weken later kom ik ergens op een tentoonstelling, en daar werd de eerste rekenmachine gedemonstreerd. Verdorie, dacht ik toen, weer gemist. Volgens mij zal er over vijf jaar al heel wat gaan veranderen.»

«En hoe gaat de wereld dan veranderen? Dat kon je bijvoorbeeld op de Newton-tentoonstelling zien: je kunt trainen zonder wielen en zonder wrijving maken. Je kunt elektrische machines bouwen die zonder verlies werken, en zonder verlies energie overdragen, bovendien meer elegant dan met die draden die nu overal in de lucht hangen.»

«Er zijn echter ook andere dingen mee genoemd. Het is bijvoorbeeld zo dat de benzine motor zeker geen goede technische oplossing is, daar bestaan er betere voor, maar omdat die hele productie daarvoor bestaat worden er toch maar gemaakt. Niet alleen de wetenschap speelt een rol, ook de economie, de investeringspolitiek komen mee aan

WOODSTOCK OF PHYSICS

Alex vermoed? Herlach hoeft ons er geen tekenkijne bij te maken, want toen wij de eredoktor even apart hadden op de receptie en hem spraken over koetjes en kalfjes, de randverschijnselen bij zijn bedrijvigheid, maakte hij een ietwat verveelde indruk.

Over een mogelijke samenwerking tussen de KUL en hemzelf bleef hij vaag. Spreekverbod heeft Müller nochtans niet: hoewel hij het grootste deel van zijn werk bij IBM Zürich heeft verricht, is hij, naar eigen zeggen, sinds 1982 helemaal vrij om te doen wat hij wil.

«Ik heb altijd tamelijk onafhankelijk kunnen werken. In IBM heb je twee soorten onderzoekscentra. Het ene labo, waar ik werk, doet aan fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, waarvan de resultaten vrij mogen gepubliceerd worden. Daar-

naast wordt er ook geavanceerde research verricht die meer direkt met de produktie te maken heeft.»

In verband met de reaktie van de wetenschappelijke wereld op Müllers ontdekking sprak promotor Bruynseraede over een *Woodstock of Physics*. Hoe schat Müller nu zelf het belang van zijn werk in? «Wat ik belangrijk vind, is het feit dat twee mensen - Bednorz en ik - erin geslaagd zijn een domein open te breken, waar de wetenschap niet langer in geloofde. Dat een klein lab zoveel in beweging heeft kunnen zetten, voor jonge mensen betekent dat een aanmoediging. In Genève heb ik een lezing gegeven voor allemaal jongelui, en ze stonden met tranen in hun ogen. Het is een geloof, dat we moeten overbrengen, het geloof dat je met een kleine groep veel kan verwezenlijken.» (JR/LD)

Richtig!

«Wij kregen ook les van Wolfgang Pauli, ook al een Nobelprijswinnaar, die heeft de spin van het elektron ontdekt. Pauli was een wetenschapper van heel groot formaat. Zijn lessen waren praktisch onbegrijpelijk. Hij zat op zo'n hoog niveau dat hij zich niet kon voorstellen dat andere mensen stom waren. Soms zei hij, "und jetzt werde ich Ihnen etwas noch ganz besonders gut erklären", en dan kwam een verhaal en je begreep er niks van. Na een tijdje studeerde je de materie vóór de les, en dan kon je daarna zien dat die man dat op een zeer elegante manier deed, veel beter dan zoals het in je boek stond.»

«Hij had nooit notities bij en ontwikkelde zijn theorie elke keer opnieuw. Zo kon het gebeuren dat hij plots zelf iets niet meer begreep, en dan begon hij aan dat bord te rekenen. Normaal duurde dat een kwartier, maar één keer heb ik het meegemaakt dat hij pas na drie kwartier zei: "Oh ja! Das ist ganz richtig!" En niemand van ons wist wat er verkeerd geweest was, noch wat *richtig* was.»

«Pauli maakte ook nooit een onderscheid tussen een student en een Nobelprijswinnaar die naar Zürich kwam om er een voordracht te geven. Als die iets zei dat Pauli verkeerd vond, dan werd die op precies dezelfde manier afgeran-

seld als een student. Wij vonden dat natuurlijk *besonders* leuk.»

Veto: *Het klimaat dat in Zürich heerst heeft dus daadwerkelijk bijgedragen tot het succes van Müllers onderzoek?*

Herlach: «Absoluut. Müller is niet zomaar het labo ingedoken, eerst heeft hij de hele zaak theoretisch bekeken. Je kan dat ook zien: de nieuwe supergeleiders bestaan uit vier componenten, en er zijn al zeventig kandidaat-elementen. Müller heeft weloverwogen bepaalde klassen van materialen onderzocht. Toen ik hem dat maandag op het colloquium zag voorstellen, toen dacht ik, zie je, dat is de erfenis van Pauli en Scherrer.»

«Als student was Alex al speciaal. We kregen toen relatief grote eindwerken en in die tijd moesten wij alles zelf bouwen met dingen die in de kast stonden, want er was geen geld om nieuwe apparaten te kopen. Alex had iets gebouwd om metingen te verrichten, en overal werd gezegd dat zijn apparatuur alleen door hem bediend kon worden, zo delicaat en ingewikkeld was die. De studenten maakten daar toen grappen over. Het heeft er bij Alex altijd al ingezet.»

Dirk De Keukeleere
Christophe Huygens
Johan Reyniers

Nobelprijswinnaar Alex Müller is niet enkel naar Leuven gekomen om een eredoktoraat voor zijn baanbrekend werk op het gebied van supergeleiding in ontvangst te nemen. Hij kwam ook een paar oude vrienden opzoeken, wetenschappers van zijn generatie die allemaal vol lof zijn over hun gezamenlijke wortels, die al te vaak naar Zürich leiden. Het kan geen toeval zijn: daar is de navel van de natuurwetenschap. Veto sprak met professor Fritz Herlach, docent aan het departement natuurkunde van onze Alma Mater. Hij was student te Zürich toen Müller daar assistent was. De laatste jaren hadden zij nog maar weinig contact met elkaar, maar de supergeleiding heeft hen weer broederlijk verenigd. Lof zij de wetenschap.

Veto: *Sinds de ontdekking van Müller werd de hele natuurkunde zich op het vernemen supergeleiding. Waar staat de KU Leuven?*

Herlach: «Wij onderzoeken hier in Leuven nieuwe supergeleiders omdat die voor hoge magneetvelden zeer interessant zijn. U weet dat supergeleiding door een magneetveld vernietigd wordt: er is een bepaald drempelveld, en daarboven gaat de supergeleiding weg. Alex nu heeft iets gevonden waarbij de supergeleiding blijft. En tegelijkertijd lijkt het dat die nieuwe supergeleiders, in tegenstelling tot de vroegere, ook zeer hoge velden kunnen verdragen. Dat is echter nog niet zeker, en wij onderzoeken dat nu.»

«En een andere groep bij ons, die van kollega Bruynseraede, die maken die supergeleiders, en trachten de eigenschappen te bestuderen want er is nog geen echte theorie over wat eigenlijk het mechanisme is.»

Monster

Veto: *De KU Leuven is eigenlijk de eerste geweest om Müller voor zijn verdiensten een onderscheiding toe te kennen. Kan daardoor een samenwerking tot stand komen?*

Herlach: «Dat kan je nu nog niet zeggen. Het is wel zo dat Bruynseraede met die nieuwe types bezig is, maar ik denk niet dat je van samenwerking op een bepaald niveau kunt spreken. Het probleem van een Nobelprijswinnaar is altijd, dat hij zo goed als geen werk meer kan verzetten. Hij wordt in de hele wereld gevraagd om op grote conferenties voordrachten te geven. Voor een tijdje ben je dan geweldig onmisbaar, iedereen wil met je praten. Ik heb trouwens gemerkt dat Alex erg vermoed is.»

«IBM is natuurlijk een industrie, en ik kan mij voorstellen dat zij ons op een bepaald moment een monster sturen, en dan werken wij graag met hen samen. Wij zijn dit jaar met ons onderzoek bezig, in het kader van licentiaats-tesissen, en wij moeten de technieken zelf ontwikkelen. Als je dan van Müller een monster krijgt, ja, dan moet je daar

Glasnost

Onlangs kwam de nieuwe "Spijker" op de markt, het pamflet van de Nationalistische Studentenvereniging. In de kolofon staat vermeld dat dit blaadje 30 fr. kost. Dat moet een vergissing zijn want het werd de Alma-eters vorige week met veel pet-vertoon en oprindgerigheid gratis in de handen gestopt.

Het blad wil gangmaker zijn van een "brede frontvorming tegen Veto: NSV, KVHV, ook CDS, en nog anderen". Maar dat alles is nog niet in handen en kruiken want NSV kreeg in de mot "dat CDS zich geroepen voelt om Spijker met onbedekte uitdrukkingen weg te honen en AIB en NSV over dezelfde kam te scheren". "Enfin", besluit ene stoere Wilhelm, "wij verlagen ons tenminste niet tot scheldpartijen omdat we met Spijker een goed blad willen maken, dat dan ook au sérieux wil worden genomen. Men zegge het voort...". Je zal dat er inderdaad steeds bij moeten vertellen, wanneer je dat blad aan iemand ter lektuur zou aanbieden. Uit de inhoud is dat namelijk niet op te maken. Allereerst is het onderwerpenaanbod weinig gediversifieerd te noemen: de Vlaamsch-nationale zaak, scheldtirades tegen Veto, Loko, Agalev, ... gastarbeiders, het marxistisch-leninistische gevaar, zelfs Jules Croiset is aktueel onderwerp van de dag. Even tussen haakjes: het systematische gebruik van schuilnamen getuigt van een grote openheid (lees: glasnost) in de NSV-gelieden.

De lektuur van "Spijker" kan bijwijken leuk zijn: zo vliegt ene Cato op omdat "Agalev de zwarte terreur in Zuid-Afrika steunt die het broze, door de Botha-regering via de thuisland-politiek nagestreefde evenwicht tussen de stammen (die elkaar rauw lusten) wil verhinderen". Op de voorpagina blijkt Eric De Lobel van het Vlaams Blok er echter voor te vrezen dat dezelfde stammenwisten zich zullen gaan voordoen in ons eigenste Vlaanderen. "We moeten ons zorgen maken over de bedreiging van onze volkskultuur door andere volkskulturen, die uiteraard gelijkwaardig zijn, maar daarom niet het recht hebben ons het recht op een eigen ontwikkelingsgebied te ontnemen." De creatie van thuisland voor xenofobe strijdvlaagde Vlamingen

zo hier misschien een oplossing kunnen bieden?

Andere staaltjes van genuanceerdheid zijn legio: integratie van gastarbeiders wordt gelijkgesteld met "kulturele promiscuiteit" en emancipatie en nieuwe samenlevingsvormen met "morele verloedering". Voor zover het de Vlaamse emancipatiestrijd betreft, zien we klaar en duidelijk wat ze met die verloedering bedoelen.

De tirades tegen Veto circuleren nu ook op losse pamfletjes uitgegeven door het KVHV. Eén van de bezwarende feiten is het plaatsen van een berichtje over een studentenfuif ten voordele van De Morgen. "Veto en De Morgen, twee handen op één buik", zo luidt het. Maar moet je nu kijken: op p. 8 aaien we zelfs over het bolle buikje van onze vrienden KVHV'ers, want daar kondigen wij zowaar hun nationale gangfeest aan. Bovendien ligt het niet aan ons wanneer het Pallietier-geen studentenfuif organiseert of ons daarvan niet op de hoogte brengt.

VETO: HET BLAD DAT 6000 NSV'ERS ELKE WEEK NIET LEZEN (DE SPIJKER)

De standpunten die wij innemen en de schenen die wij blauw schoppen kan iedereen voor zichzelf ontdekken en beoordelen. Zodoende geeft Spijker in z'n editoriaal zelf toe dat dit alles 'ouwe koek' is. Ouwe koek, die tot myte is geworden en ieder jaar in het klubje Veto-niet-lezers van vader op zoon wordt doorgegeven. De pap oplepelen die je wordt aangereikt, is in ieder geval gemakkelijker dan met de door het KVHV zo zeer geliefde "glasnost" de wereld rondom je te bekijken.

Colloquium "De Leek in de Kerk"

De leek is geen klusjesman

Het is opvallend dat het sinds de bisschoppensynode van oktober vorig jaar vrij stil geworden is omtrent de plaats van de leek in de Kerk, en dat in tegenstelling tot de verwoede discussies die aan de synode voorafgingen. Toch loont het de moeite om hierover na te blijven denken, en daarom organiseerde Leuven's kleinste kring Canonica, in samenwerking met de al even kleine fakulteit Kerkelijk Recht, zaterdag jongstleden een groots colloquium over 'De leek in de Kerk. Mogelijkheden, grenzen en perspectieven'.

Aanvankelijk was voor het luxe-auditorium Zeger Van Hee gekozen, maar uiteindelijk werd dit te klein bevonden. Geen nood, de promotiezaal in de Hallen is nog luxueuzer, al was ook zij te klein. Nog een honderdtal kandidaten moesten wegens plaatsgebrek op het colloquium "De leek in de Kerk" geweigerd worden. En toch werd het een aardige klub met kardinaal, prelaten, nonnen en professoren bij de vleet. Een groots gebeuren, bijwonen megalomaan, maar ook best interessant.

De problematiek werd vanuit diverse hoeken belicht. Kardinaal Danneels kwam verslag uitbrengen van de bisschoppensynode, doktor Torfs behandelde het huidige kerkrechtelijk kader, professor Van Gerven - tussen twee vergaderingen door, en dus duidelijk in tijdnood - keukelde wat over het maatschappelijk engagement van een gelovig jurist, en voorzitter Pas van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB) besprak de binnenkerkelijke situatie van de leek. Na een paneelgesprek besloot professor De Fleurquin, voorzitter van de fakulteit, met een aantal bedenkingen over een nieuwe verbondenheid van leken en klerici.

Flinders

Uitgangspunt van het referaat van Torfs, en van de meeste sprekers trouwens, waren niet de bestaande barrières met betrekking tot de wijding. Er wordt volgens hen teveel aandacht besteed aan de leek die geen leek wil blijven, aan de pop die vlinder wil worden. Een leek is geen embryonale vlinder. Maar wat is een leek dan wel?

Kardinaal Danneels getuigde dat de vraag ook op de synode onopgelost is gebleven. Het eenvoudigste antwoord, "de leek is de niet-priester, de niet-religieus", is duidelijk te negatief. Ook het in-de-wereld-zijn volstaat niet als omschrijving. Als of de priester, en zeker de priester-arbeider, dan niet in-de-wereld zou zijn. "La spécificité du laïque, c'est de ne pas en avoir."

Grondrechten

Torfs vertrok wel van de rechtsregels zoals die nu ter beschikking staan. Het

nieuwe Kerkelijk Wetboek is pas vijf jaar oud; men moet er eigenlijk nog mee leren werken.

Essentieel en revolutionair is dat nieuwe Kerkelijke Wetboek is de formulering van een aantal grondrechten. Een aantal erg praktische grondrechten (recht op eigen ritus, recht op de vrij gekozen levensstaat, ...), maar ook theoretische grondrechten. Theoretisch omdat nog niet duidelijk is hoe je zo juridisch operationeel kan maken. Denk bijvoorbeeld aan het recht op een kristelijke opvoeding. Hoe maak je dat afdwingbaar?

Het fundamenteelste van die rechten is het gelijkheidsbeginsel. Leken en klerici zijn met het nieuwe Wetboek van 1983 principieel gelijkwaardig geworden. Een concrete toepassing van dat gelijkheidsbeginsel: als een gediplomeerde leek een niet-gediplomeerde geestelijke naar een ambt als kerkelijk rechter dingen, heeft eerstgenoemde voorrang. Meer nog, men zou bij even bewaame kandidaten zelfs positieve discriminatie in voordele van de leek kunnen overwegen.

Bestuursmacht

Die ambten als rechters zijn de enige restrictie aan het principe dat de leek wel kan meewerken aan de uitoefening van de bestuursmacht in de Kerk, maar dat hij er niet aan kan deelnemen. Nochtans zijn ook voor die medewerking aan de bestuursmacht in het nieuwe Kerkelijk Wetboek onvermoede mogelijkheden geschapen.

Dat die mogelijkheden in de Vlaamse bisdommen al op vele plaatsen worden benut, bewees het feitenmateriaal dat Agnes Pas, de nieuwe voorzitter van het IPB, had meegebracht. Er zijn in de Vlaamse Kerk al meer dan tienduizend lekenverantwoordelijken werkzaam, waarvan merkwaardig genoeg slechts een tweehonderdtal op professionele basis. De financiële implicaties van het inzetten van leken in de Kerk verdienen eens grondige aandacht. De slogan "Investeren in mensen, en niet langer in gebouwen", mag wel eens in praktijk gebracht worden. Of zou men er naar moeten streven de Staat ook

lekenpastores te laten bezoldigen, zoals Torfs suggereerde? Eventueel in combinatie met inkomsten uit fiscaal aftrekbare kerkgiften.

De opleidingen tot pastorale werk(st)ers, animatoren of help(st)ers, of parochie-assistenten blijken in de verschillende bisdommen nog erg uitlopend te zijn, gaande van kursussen van 36 uur tot opleidingen van 500 uur. Dat de Babylonische spraakverwarring remmend werkt, ligt voor de hand. Maar ook die veelvuldigheid in opleidingen hoeft niet per se verrijkend te zijn.

Veto: Pleit u dan voor een centralistische aanpak en meer eenvormigheid in de opleiding van pastorale lekenkrachten?

Pas: «Wel, ik bedoel niet dat die opleiding centraal georganiseerd moet worden, maar wel dat de bisdommen beter op elkaar moeten worden afgestemd. Voor het ogenblik is er zelfs geen eenvormig statuut voor de professionele krachten.»

«De taak van het IPB kan hier slechts zijn een aanbeveling te richten aan de bisschoppenconferentie om een deskundige commissie aan dit probleem te zetten. De bisschoppen hebben dat probleem in het verleden al wel behartigd, onder meer door die verschillen goed bij te houden, door daar de nodige documenten over te laten maken.»

«Maar in die verschillende bisdommen zijn er daarvoor ook verschillende gevoeligheden en worden er eigen nuances geleegd, waardoor sommigen bisschoppen er voor terugschrikken vandaag al vormen van pastorale werkers of werkers in het leven te roepen die later beroepskrachten kunnen worden. Sommige bisschoppen zijn daar nog niet helemaal van overtuigd, en dan is het overleg wel moeilijker.»

Er zijn in het nieuwe Wetboek tal van nieuwe mogelijkheden voor het inschakelen van leken in de bestuursstaken van de Kerk, en een deel ervan worden dus reeds benut. Maar bovendien stelde professor De Fleurquin in zijn slotwoord dat alles wat niet expliciet is voorgeschreven, door de plaatselijke kerkelijke wetgever, in casu de bisschop, kan worden ingevuld. Er wordt in de Codex 560 maal op de plaatselijke wetgever beroep gedaan; partikulier recht kan dé basis voor het inschakelen van leken worden.

Kruciale vraag blijft evenwel - Agnes Pas stelde ze uiterst scherp - welke visie de inzet van leken onderbouwt. Voor het ogenblik lijkt het priesterkort hier de voornaamste motivatie. Leken blijven klusjesman van de priester. De mogelijkheden van de leken blijven bovendien nog erg afhankelijk van de plaatselijke priester. "De ruimte voor de leek wordt niet door de Codex bepaald, maar door de parochiepriester."

De bedoeling van Vaticanum II was nochtans ongetwijfeld ruimer. De aandacht voor de leek aldaar was gebaseerd op wat leken en klerici bond, namelijk hun gemeenschappelijke geloof. Bovendien werd ook naar vormen van gedeeld leiderschap gezocht. Over deze, en ook over de plaats van de vrouw in de Vlaamse lekenbewegingen, de institutionalisering van de nieuwe ministeria, en andere uitweidingen bij dit colloquium, bericht Veto in een volgend nummer.

Benoit Lannoo
Jan Opsomer

Zingen!

Indien je zingt, en bovendien nog af en toe in Antwerpen verzeild geraakt, dan hoort 18 februari thuis in jouw agenda. Om 19.45 uur houdt het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV) namelijk in de Antwerpse Stadsfeestzaal op de Meir het 9de Studentenzangfeest. Hoog en droeg. Verdere info en kaarten krijg je op het secretariaat van het KVHV Antwerpen, Prinsesstraat 43, 2000 Antwerpen, tel. 03/231.33.64.

(Foto Peter Vermeiren)

DE LEEK in de Kerk is de helft van de charme, zo blijkt.

18 AGENDA

Samenstelling: Jan Van der Linden

Maandag 8 februari

- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Les favoris de la lune (Iosselliani), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.00 u **LEZING** Jonge helden en oude rotten in 't vak: W. Caes (de opgravingen op het Forum Romanum) en prof. Quaegebeur (de oude Egyptische beschaving in stripverhalen), MSI 00.14, Ravenstr. 46, ink. 30, org. Alfa.
- 20.15 u **VOORDRACHT** Dysorthografie of problemen met foutloos schrijven: een visie op behandeling, in Psychol. Instit., Tiensestr. 102, lok. 02.51, org. Logopedische Kring.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** Het offer (Tarkovski), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

Dinsdag 9 februari

- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Les favoris de la lune (Iosselliani), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.00 u **LEZING** Heeft het leven nog zin, een christelijk perspectief, door E. Haven, in Mechelsestr. 114, ink. gratis, org. University Action.
- 20.00 u **DANS** Winterprogramma door het Ballet van Vlaanderen, in Stadsschouwburg, org. CC.
- 20.30 u **DANS** Mercurial States door Laurie Booth en Toby Sedgwick, over een professor die weigert nog woorden te gebruiken, in 't Stuc, ink. 150/200, org. Stuc.
- 21.00 u **VIDEO** Die Konsequenz, in MSI, Ravenstr. 46, ink. 70, org. De Roze Drempeel.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** Het offer (Tarkovski), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

Woensdag 10 februari

- 13.00 u **MARATON** De 24 uren van de muziek, alle muziekgenres komen aan bod, tot donderdag 13.00 u, onderzussen ook tappersmaraton, in Doc's bar, org. Medica.
- 14.30 u **POEZIE** Karel Sergen over wat hem bezield bij het schrijven van zijn bundel 'Het noorden', in De Kansel, Munstr. 15, org. Leuvense Middagen der Poëzie.
- 20.00 u **AKROBATIE** Demonstratie dans en sportieve akrobatie door Nataryia en Gynopodia, in de sporthal nieuw gebouw aan 't Sportok, ink. gratis, org. Sportkomitee KUL.
- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Les favoris de la lune (Iosselliani), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.00 u **TEATER** Pas de deux (van Hugo Claus) door teater Arca, in Stadsschouwburg, org. CC.
- 20.15 u **LEZING** Fundamentele vragen omtrent bio-etiek: natuurlijke orde en moreel leven door prof. Dhondt, in HiW. Kard. Mercierplein 2, ink. gratis, org. fac. Wijsbegeerte.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** She's gotta have it (Lee), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

Donderdag 11 februari

- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Les favoris de la lune (Iosselliani), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.00 u **DEBAT** Progressieve pers in Vlaanderen met E. Corijn (Toestanden), P. De Moor (De Nieuwe), F. Schlömer (DM), J. Turf (Rode Vaan) en M. Schaevers (DNM), in Maria Theresiastr. 121, org. Masereelonds/Elker-Ik.
- 20.00 u **FILM** Het geschiedenisboek, inzicht in kolonialisme als noodzaak om racisme te begrijpen, in aud. Vesalius, org. VZW Open Grenzen.
- 20.00 u **DEBAT** Debuteren als schrijver in Vlaanderen met o.a. Erik Spinoy, Paul Coeck, Reynebeau, Van Halewijnck, Hemmerchts, in MSI 00.28, Ravenstr. 46, ink. 60/80, org. Germania.
- 20.00 u **KONCERT** Ensemble oude muziek olv E. Van Nevel, in Lemmensinstituut, Herestr. 53, ink. 120, org. Lemmensinst.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** She's gotta have it (Lee), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

Vrijdag 12 februari

- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Beyond therapy (Altman), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.30 u **TEATER** De rit over het Bodemmeer, ontmantel de cliché's en de konventies van taal en gedrag, in 't Stuc, ink. 150/200, org. Stuc.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** She's gotta have it (Lee), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

Zaterdag 13 februari

- 20.00 u **TEATER** Is water sterker dan steen door Toemaka Buso Terbank, in aud. Minnepoort, Kon. Albertin. 52, ink. 100, org. CC.
- 22.00 u **WEEKENDFILM** Cat people (Schradler, 1982), met Nastasja Kinski, muziek: Giorgio Moroder en David Bowie, in 't Stuc, ink. 60/80, org. Stuc.

Maandag 15 februari

- 20.00 u **HET FILMGEBEUREN** Zuckerbaby (Adlon), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.
- 20.00 u **LEZING** Jonge helden en oude rotten in 't vak: F. Van Peer (de mens achter de prehistorie) en prof. Vermeersch (mens en klimaat in de Nijlvallei vanaf 30000 jaar geleden).
- 20.00 u **KONCERT** Het Nieuw Belgisch Kamerorkest (solist: Walter Boeykens), met werk van Beethoven, Brahms, Weber, in Stadsschouwburg, org. CC.
- 22.30 u **HET FILMGEBEUREN** Beyond therapy (Altman), in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, ink. 80/100, org. DAF.

TENTOONSTELLINGEN

Fik Van Gestel: schilderijen (1981-1987), tot 14 februari, van 11.00 tot 18.00 u, in L & W Blijde Inkomstr. 21, ink. gratis, org. Studio.

Paul Delvaux: schilderijen (privé-bezit), tot 29 februari, van 10.00 tot 12.00 en van 14.30 tot 19.00 u, in Faculty Club, aan 't Groot Begijnhof, ink. gratis.

Van alles: Medica-selektie van Kot-art, aquarellen en tekeningen van Lydia De Ganck en olieverschilderijen van John Smets, tot 3 maart, in UZ. Gasthuisberg, ink. gratis.

Vlaamse film: videofilms met takes, shots en opnames uit Vlaamse films, tot 10 februari, op de zolder van De Spuyse, aan 't Sportok, ink. gratis.

Medewerk?

Zoeken wij medewerkers? Jawel, wij zoeken medewerkers, wij zoeken mensen die kunnen schrijven. Vélé schrijven. Het probleem is namelijk het volgende: u weet als rechtgeaard lezer vast al dat de Veto's sinds korte tijd door *oneerlijke*

luiden verdonkeremaand worden. Onze hoofdbloemkool heeft daar nu het volgende op gevonden: hij wil de Veto's zo dik maken dat het voor personen van gewone gestalte en spierbegaafdheid onmogelijk wordt meer dan één krant per keer te torsen. En daarvoor hebben we dus mensen nodig die kunnen schrijven. **Serius!**